



KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE SEDLICE

PROGRAMOVÉ OBDOBIE
2024 – 2030



SEDLICE 2024

Obsah

| | |
|--|----|
| 1. Úvod – základné vymedzenie problematiky | 3 |
| 1.1 Komunitné plánovanie | 3 |
| 1.2 Komunitný plán sociálnych služieb | 4 |
| 1.3 Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030..... | 5 |
| 1.4 Právny rámec pre poskytovanie sociálnych služieb | 6 |
| 1.5 Druhy a formy sociálnych služieb..... | 9 |
| 1.6 Legislatívne podklady k spracovaniu komunitného plánu | 10 |
| 2. Analýza demografických údajov a sociálnej situácie v obci..... | 12 |
| 2.1 Základná charakteristika obce | 12 |
| 2.2 Sociálno-demografická analýza | 12 |
| 3. Analýza sociálnej infraštruktúry v obci Sedlice..... | 18 |
| 3.1 Výchovno-vzdelávacie zariadenia..... | 18 |
| 3.2 Zdravotníctvo | 19 |
| 3.3 Kultúra..... | 19 |
| 4. Profil poskytovaných sociálnych služieb | 21 |
| 4.1 Sociálne služby poskytované verejným poskytovateľom | 21 |
| 4.2 Sociálne služby poskytované neverejným poskytovateľom..... | 23 |
| 4.2 Aktivity obce Sedlice v oblasti sociálnej starostlivosti (mimo pôsobnosti zákona o sociálnych službách) | 23 |
| 5. Cieľové skupiny komunitného plánu | 25 |
| 5.1 Seniori a osoby so zdravotným postihnutím (ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami) | 25 |
| 5.2 Rodina, deti, mládež..... | 27 |
| 5.3 Osoby ohrozené sociálnym vylúčením | 27 |
| 6. SWOT analýza | 28 |
| 7. Globálny cieľ, strategické ciele a aktivity komunitného plánu..... | 29 |
| 8. Implementácia komunitného plánu | 33 |
| 8.1 Harmonogram realizácie opatrení | 33 |
| 8.2 Realizačné podmienky | 38 |
| 8.3 Monitoring plnenia a spôsob vyhodnocovania komunitného plánu..... | 38 |
| 9. ZÁVER | 39 |

1. Úvod – základné vymedzenie problematiky

1.1 Komunitné plánovanie

Komunitné plánovanie sociálnych služieb možno považovať za metódu, prostredníctvom ktorej je možné plánovať sociálne služby tak, aby zodpovedali potrebám jednotlivých skupín občanov a zároveň boli v súlade s miestnymi špecifikami. Ide o otvorený proces, cieľom ktorého je:

- napĺňanie potrieb občanov odkázaných na jednotlivé formy sociálnej pomoci,
- zabezpečovanie zdrojov (finančných a personálnych) na jednotlivé formy sociálnej pomoci,
- hľadanie optimálnych riešení, ktoré najlepšie zodpovedajú miestnym podmienkam a potrebám ľudí,
- zvýšenie kvality poskytovaných sociálnych služieb.

Ďalšími **cieľmi komunitného plánovania** je:

- posilňovať sociálnu súdržnosť všetkých obyvateľov obce;
- predísť sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín;
- opäť vtiahnuť do života komunity tých, ktorí stoja na jej okraji (a v niektorých prípadoch predstavujú pre obyvateľov hrozbu, či vyvolávajú strach a neistotu).

Účastníkmi komunitného plánovania sú:

- **Zadávatelia sociálnych služieb** - subjekty, ktorým zabezpečovanie sociálnych služieb na príslušnom území vyplýva zo zákona. Sociálne služby zriaďujú, prípadne zadávajú iným subjektom, financujú ich a organizujú. Na Slovensku sú to obce, mestá a samosprávne kraje. Úlohou obce je niektoré druhy služieb priamo poskytovať, ale najmä koordinovať činnosť ďalších poskytovateľov v obvode jej pôsobnosti tak, aby sa vytvárala efektívna a hospodárna sieť služieb pre všetkých obyvateľov obce.
- **Poskytovatelia sociálnych služieb** - subjekty, ktoré služby poskytujú a ponúkajú, bez ohľadu na ich právnu subjektivitu. Poskytovateľ sociálnej služby je za podmienok ustanovených zákonom obec, právnická osoba zriadená alebo založená obcou alebo samosprávnym krajom – „verejný poskytovateľ sociálnej služby“ alebo ďalšia právnická osoba a fyzická osoba – „neverejný poskytovateľ sociálnej služby“. Všetci poskytovatelia majú pri komunitnom plánovaní rovnaké postavenie, ich ciele a zámery majú rovnakú váhu.
- **Prijímatelia sociálnych služieb** – sú fyzické osoby, užívatelia sociálnych služieb, ktorí sa ocitli v nepriaznivej životnej situácii a nie sú schopní túto situáciu sami zvládnuť. Stávajú sa tak odkázaní na pomoc iných. Nepriaznivá sociálna situácia môže spôsobovať ohrozenie sociálnym vylúčením, obmedzenie schopnosti začleniť sa do spoločnosti a samostatne riešiť svoje problémy. Do nepriaznivej životnej situácie sa pritom jednotlivec môže dostať z rôznych dôvodov – v dôsledku vysokého veku, nepriaznivého zdravotného stavu, krízových životných situácií, spôsobu života, trestnej činnosti a pod. Zapojením prijímateľov sociálnych služieb do komunitného plánovania sa získavajú informácie o ich potrebách, na ktoré treba reagovať a o súčasnej kvalite a dostupnosti poskytovaných sociálnych služieb.

Do procesu komunitného plánovania sa môže zapojiť aj **široká verejnosť**. Občania majú možnosť do určitej miery podieľať sa a ovplyvňovať rozvoj sociálnych služieb. Proces komunitného plánovania je založený na demokratických princípoch, umožňuje zapájať sa do diania v obci a vyjadriť tak názor na danú problematiku.

Cieľom komunitného plánovania sociálnych služieb je pripraviť strategický dokument, ktorý za účasti zadávateľov, poskytovateľov a prijímateľov sociálnych služieb a verejnosti umožní v strednodobom časovom horizonte efektívnejšie rozvíjať sociálne služby.

Hlavnou výhodou komunitného plánovania je skutočnosť, že sú doňho zapájaní všetci účastníci systému sociálnych služieb (zadávatelia, poskytovatelia, prijímatelia). To nielenže napomáha zvyšovať kvalitu plánovania a poskytovania sociálnych služieb, ale taktiež výrazne posilňuje princípy zastupiteľskej demokracie, a to nielen v procese plánovania, ale aj v rozhodovacom procese, prípadne v spôsobe ich zabezpečovania. Komunitný plán sociálnych služieb ako výsledok komunitného plánovania zabezpečuje, aby sociálne služby zodpovedali miestnym potrebám a reagovali na miestne špecifiká.

Najdôležitejšie princípy komunitného plánovania sú:

- princíp triády, predstavujúci spoluprácu zadávateľov, poskytovateľov a prijímateľov sociálnych služieb a rovnako princíp dohody, ktorý je charakterizovaný výsledným plánom,
- princíp rovnosti, ktorý zaručuje každému právo zaujímať sa o veci verejné; každý občan má právo slobodne sa vyjadriť a zároveň nikto nesmie byť vylúčený a diskriminovaný,
- princíp skutočných potrieb, čo charakterizuje analýza popisujúca stav služieb,
- princíp kompetencie účastníkov, ktorý kladie dôraz na profesionalitu a zodpovednosť.

Podstatou komunitného plánovania je teda zapájanie všetkých, ktorých sa sociálne služby týkajú alebo sa ich v budúcnosti týkať môžu, do otvoreného dialógu o podobe sociálnych služieb. Základným pilierom plánovania je zisťovanie potrieb, zdrojov a hľadanie najlepších riešení. Zásadný význam v procese plánovania má preto poznanie záujmu všetkých zúčastnených strán (zadávatel'ov, poskytovateľov a prijímateľov sociálnej pomoci) a verejnosti, ich vzájomné prepojenie a spolupráca.

1.2 Komunitný plán sociálnych služieb

Komunitný plán sociálnych služieb (KPSS) je strategický dokument, ktorý analyzuje stav poskytovaných sociálnych služieb na území obce, hodnotí potreby a požiadavky jej obyvateľov a navrhuje budúci rozvoj v oblasti sociálnych služieb na stanovené obdobie. Dokument je reálnym výstupom komunitného plánovania sociálnych služieb a výsledkom dohody medzi zadávateľmi, poskytovateľmi a prijímateľmi sociálnych služieb. Poukazuje na potreby v danej komunite, pričom poskytuje aj možnosti finančného, personálneho, prevádzkového a organizačného zabezpečenia v oblasti poskytovania sociálnych služieb v danej komunite.

Najdôležitejšie **ciele komunitného plánu** sú:

- zistiť potreby a požiadavky prijímateľov sociálnych služieb,
- zistiť plány a predstavy poskytovateľov sociálnych služieb,
- koordinovať ponuku a dopyt v sociálnych službách,

- vytvoriť kompromis medzi predstavami, požiadavkami, možnosťami a dostupnými zdrojmi,
- zvýšiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb,
- stanoviť priority pre budúci rozvoj sociálnych služieb.

Komunitné plány sociálnych služieb obcí vychádzajú z národných priorít rozvoja sociálnych služieb vypracovaných a zverejnených MPSVR SR s cieľom plánovať sociálne služby tak, aby zodpovedali miestnym špecifikám a potrebám fyzických osôb a vychádzali z analýzy skutkového stavu poskytovania sociálnych služieb.

1.3 Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030

Národné priority rozvoja sociálnych služieb (NPRSS) v zmysle zákona o sociálnych službách vypracúva a zverejňuje Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030 vydalo ministerstvo v marci 2021. **Cieľom a účelom NPRSS** je cyklicky pozitívne ovplyvňovať rozvoj sociálnych služieb v Slovenskej republike, a to cestou definovania politiky smerovania sociálnych služieb na národnej úrovni a následne formulovania základných priorít tohto rozvoja a predpokladov na dosiahnutie týchto priorít.

Účelom dokumentu pod názvom Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030 je vymedziť rozvojovú trajektóriu sociálnych služieb na Slovensku do roku 2030. V súlade s tým sú najskôr definované predpoklady pre rozvoj a následne samotné národné priority, vďaka ktorým by sa mal rozvoj reálne dosiahnuť. Národné priority sú vymedzené tak, aby boli harmonizovateľné so súvisiacimi legislatívnymi zámermi a iniciatívami vlády SR v referenčnom období (NPRSS 2021 – 2030).

Predpoklady pre rozvoj sociálnych služieb:

Pre zabezpečenie podmienok rozvojovej trajektórie sociálnych služieb pre obdobie rokov 2021 – 2030 bude nevyhnutné naplniť nasledovné predpoklady, ktoré predstavujú pre napĺňanie NPRSS nevyhnutné vstupy:

- A. Vytvorenie strategického rámca sociálnych služieb do roku 2030 v Slovenskej republike
- B. Zabezpečenie finančnej a personálnej udržateľnosti rozvoja sociálnych služieb
- C. Prepájanie sociálnych služieb s inými verejnými službami v rámci podpory sociálnej inklúzie zraniteľných jednotlivcov, rodín, skupín a komúnit.

Národné priority rozvoja sociálnych služieb:

Slovenská republika si v kontexte rozvoja sociálnych služieb v období 2021 – 2030 zadefinovala nasledovné **národné priority**:

NP1: Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb

NP2: Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti

NP3: Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasť systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby

NP4: Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb.

1.4 Právny rámec pre poskytovanie sociálnych služieb

Základný právny rámec v oblasti sociálnych služieb tvorí **zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách** a o zmene a doplnení **zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní** (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý upravuje podmienky, postupy a formy poskytovania sociálnych služieb ako aj povinnosti poskytovateľov. Jeho cieľom je podporovať sociálne začlenenie občanov a uspokojovať sociálne potreby ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii.

Za **nepriaznivú sociálnu situáciu** sa považuje ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy z dôvodu, že:

- osoba nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, pre svoje životné návyky, spôsob života, závislosť od návykových látok,
- je ohrozený jej vývoj v dôsledku jej zdravotného postihnutia, ak ide o dieťa do 7 rokov veku,
- osoba je ťažko zdravotne postihnutá alebo má nepriaznivý zdravotný stav,
- osoba dovŕšila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok,
- osoba vykonáva opatrovanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- osoba je ohrozená správaním iných fyzických osôb alebo sa stala obeťou správania iných fyzických osôb,
- osoba zotrúva v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- stratila bývanie alebo je ohrozená stratou bývania.

Sociálne služby podľa tohto zákona sa poskytujú prostredníctvom odborných, obslužných a ďalších činností, ktoré je poskytovateľ povinný poskytnúť alebo zabezpečiť v prípade, že tieto činnosti sú taxatívne vymedzené. Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do niekoľkých skupín, v závislosti od povahy a nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené:

- **sociálne služby krízovej intervencie** (terénna sociálna služba krízovej intervencie; poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach – nocľaháreň, útulok, domov na polceste, nízkoprahové denné centrum, integračné centrum, komunitné centrum, zariadenie núdzového bývania; nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu),
- **sociálne služby na podporu rodiny s deťmi** (pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa, pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti, služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života, služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa, služba včasnej intervencie),
- **sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku** (zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný stacionár, domáca opatrovateľská služba, prepravná služba, sprievodcovská a predčitateľská služba, tlmočnická služba,

Komunitný plán sociálnych služieb obce Sedlice

sprostredkovanie tlmočnickej služby, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok),

- **sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií** (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií),
- **podporné služby** (odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, denné centrum, podpora samostatného bývania, jedáleň, pracovňa, stredisko osobnej hygieny).

Zákon o sociálnych službách ukladá obciam povinnosť plánovať sociálne služby na základe komunitného plánovania. **Pôsobnosť obce pri poskytovaní sociálnych služieb** je podľa § 80 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) nasledovná:

- a) vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- c) je správnym orgánom v konaniach o
 - 1) odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu,
 - 2) zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,
 - 3) odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti
 - 4) povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 11,
- d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu podľa § 51
- e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie
 - 1) sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby v dennom stacionári,
 - 2) nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
 - 3) opatrovateľskej služby,
 - 4) prepravnej služby,
 - 5) odľahčovacej služby,
 - 6) pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa,
- f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12,
- h) uzatvára zmluvu
 - 1) o poskytovaní sociálnej pomoci,
 - 2) o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovania sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- i) zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu s ambulantnou sociálnou službou, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- j) môže zriaďovať, zakladat' a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona,
- k) môže poskytnúť finančný príspevok podľa § 78a ods. 4 na základe písomnej zmluvy podľa

Komunitný plán sociálnych služieb obce Sedlice

- osobitného predpisu 13) a kontroluje hospodárenie s ním,
- l) poskytuje podľa § 75 ods. 1 a 2 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby,
 - m) môže poskytovať podľa § 75 ods. 7 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby,
 - n) môže poskytovať podľa § 75 ods. 8 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby,
 - o) kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby,
 - p) ukladá opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone pôsobnosti ustanovenej v písmene o) a kontroluje ich plnenie,
 - q) vedie v informačnom systéme sociálnych služieb evidenciu
 - 1. fyzických osôb,
 - 1a. o ktorých odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári a odkázanosti na opatrovateľskú službu bolo vydané rozhodnutie,
 - 1b. ktorým vznikla na základe rozhodnutia podľa písmena c) štvrtého bodu povinnosť platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 13
 - 1c. ktoré podali žiadosť o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby podľa § 8 ods. 1
 - 2. osôb, ktorým
 - 2a. bol poskytnutý finančný príspevok podľa písmen k) až n) a jeho sumu pre jednotlivé druhy sociálnych služieb, pre ktoré je tento finančný príspevok určený, a ak ide o sociálnu službu poskytovanú v zariadení uvedenom v § 34 až 40, aj pre jednotlivé formy sociálnej služby v zariadení,
 - 2b. nebol poskytnutý finančný príspevok podľa písmen k) až n) a jeho požadovanú sumu pre jednotlivé druhy sociálnych služieb, pre ktoré mal byť tento finančný príspevok určený, a ak ide o sociálnu službu poskytovanú v zariadení uvedenom v § 34 až 40, aj pre jednotlivé formy sociálnej služby v zariadení, a dôvod jeho neposkytnutia,
 - r) vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,
 - s) poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,
 - t) uhrádza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu,
 - u) môže poveriť právnickú osobu, ktorá zriadila alebo založila, vykonávaním sociálnej posudkovej činnosti na účely vyhotovenia posudku podľa písmena d),
 - v) vydáva písomné vyjadrenie podľa § 83 ods. 8.

Zákon o sociálnych službách zaručuje právo fyzickej osoby na poskytnutie sociálnej služby alebo zabezpečenie jej poskytnutia a právo výberu poskytovateľa, za splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom a ďalšie práva pri poskytovaní sociálnych služieb. Poskytovateľmi sociálnych služieb sú v súlade so zákonom obce, právnické osoby zriadené

alebo založené obcou alebo samosprávnym krajom (verejní poskytovatelia sociálnych služieb) a iné právnické alebo fyzické osoby (neverejní poskytovatelia sociálnych služieb). Sociálne služby môže poskytovať len poskytovateľ zapísaný do registra poskytovateľov sociálnych služieb. V zákone o sociálnych službách sú podrobne upravené povinnosti poskytovateľa sociálnej služby. Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb vypracovať a dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnej služby (tzv. štandardy kvality). Poskytovateľ je povinný napríklad vypracovať individuálny rozvojový plán klienta, dodržiavať maximálny počet klientov na jedného zamestnanca a za účelom zvýšenia profesionality práce vypracovať a uskutočňovať program supervízie.

1.5 Druhy a formy sociálnych služieb

Zákon o sociálnych službách vymedzuje (§ 12) tieto druhy sociálnych služieb:

A – SOCIÁLNE SLUŽBY KRÍZOVEJ INTERVENCIE

1. terénna sociálna služba krízovej intervencie,
2. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach, ktorými sú:
 - 2.1.nízkoprahové denné centrum,
 - 2.2.integračné centrum,
 - 2.3.komunitné centrum,
 - 2.4.nocľaháreň,
 - 2.5.útulok,
 - 2.6.domov na polceste,
 - 2.7.zariadenie núdzového bývania,
3. nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu.

B – SOCIÁLNE SLUŽBY NA PODPORU RODINY S DEŤMI

1. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
2. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
3. služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života,
4. služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa,
5. služba včasnej intervencie.

C – SOCIÁLNE SLUŽBY NA RIEŠENIE NEPRIAZNIVEJ SOCIÁLNEJ SITUÁCIE Z DÔVODU ŤAŽKÉHO ZDRAVOTNÉHO POSTIHNUTIA, NEPRIAZNIVÉHO ZDRAVOTNÉHO STAVU ALEBO Z DÔVODU DOVŔŠENIA DÔCHODKOVÉHO VEKU

1. poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek,
 - 1.1.zariadenie podporovaného bývania,
 - 1.2.zariadenie pre seniorov,
 - 1.3.zariadenie opatrovateľskej služby,
 - 1.4.rehabilitačné stredisko,
 - 1.5.domov sociálnych služieb,
 - 1.6.špecializované zariadenie,

Komunitný plán sociálnych služieb obce Sedlice

- 1.7.denný stacionár,
2. domáca opatrovateľská služba,
3. prepravná služba,
4. sprievodcovská služba a predčitateľská služba,
5. tlmočnická služba,
6. sprostredkovanie tlmočnickej služby,
7. sprostredkovanie osobnej asistencie,
8. požičiavanie pomôcok.

D – SOCIÁLNE SLUŽBY S POUŽITÍM TELEKOMUNIKAČNÝCH TECHNOLOGIÍ

1. monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
2. krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií.

E – PODPORNÉ SLUŽBY

1. odľahčovacia služba,
2. pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,
3. poskytovanie sociálnej služby v dennom centre,
4. podpora samostatného bývania,
5. poskytovanie sociálnej služby v jedálni,
6. poskytovanie sociálnej služby v práčovni,
7. poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.

Zákon o sociálnych službách vymedzuje (§ 13) tieto formy sociálnych služieb:

- **Ambulantná forma** – poskytuje sa fyzickej osobe, ktorá dochádza, je sprevádzaná alebo je dopravovaná do miesta poskytovania sociálnej služby,
- **Terénna forma** – poskytuje sa fyzickej osobe v jej prirodzenom sociálnom prostredí alebo v jej domácom prostredí,
- **Pobytová forma v zariadení** – poskytuje sa, ak súčasťou sociálnej služby je ubytovanie. Pobytová sociálna služba sa poskytuje ako celoročná sociálna služba alebo týždenná sociálna služba,

Iná forma – poskytuje sa najmä telefonicky alebo s použitím telekomunikačných technológií, ak je to účelné.

1.6 Legislatívne podklady k spracovaniu komunitného plánu

Podľa § 83 ods. 2 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách obec vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

Komunitný plán sociálnych služieb obce obsahuje podľa § 83 ods. 5 zákona najmä:

- analýzu poskytovaných sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a poskytovateľov sociálnych služieb v územnom obvode obce,

Komunitný plán sociálnych služieb obce Sedlice

- analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnej služby a ďalších obyvateľov v územnom obvode obce na rozvoj sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a cieľových skupín v územnom obvode obce,
- analýzu demografických údajov a sociálnej situácie v územnom obvode obce,
- určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a cieľových skupín, vrátane kvantifikácie potrebnej kapacity týchto služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, potrebného počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení v územnom obvode obce,
- časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb s určením kapacity jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení, v jednotlivých rokoch v členení na existujúcu kapacitu a kvantifikovanú potrebu navýšenia kapacity tak, aby boli vytvorené podmienky na zabezpečenie dostupnosti sociálnej služby pre obyvateľov obce, ktorí sú odkázaní na sociálnu službu, vrátane určenia finančných podmienok, personálnych podmienok, prevádzkových podmienok a organizačných podmienok, ktoré vytvára obec a zapojené subjekty na tvorbu a realizáciu komunitného plánu sociálnych služieb,
- spôsob každoročného vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb,
- podmienky a spôsob zmeny a aktualizácie komunitného plánu sociálnych služieb.

Kľúčovú úlohu v otázke systémového riešenia „fungovania“ sociálnych služieb na území Slovenskej republiky má predovšetkým štát, a to najmä prostredníctvom Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny a zákonodarného zboru (realizácia potrebných štrukturálnych zmien v oblasti sociálnych služieb, nastavenie legislatívy, spôsobu a podmienok financovania sociálnych služieb, povinností, zodpovedností a pod.). Samozrejme, v súčinnosti s participujúcimi subjektmi, medzi ktoré patria aj obce a mestá.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Sedlice svojou štruktúrou, analýzami a zadefinovanou stratégiou nadväzuje najmä na Národnú prioritu 1 (Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb) a Národnú prioritu 4 (Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb). Realizovanými analýzami medzi obyvateľmi obce zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb a na základe týchto výsledkov určuje potreby rozvoja sociálnych služieb, personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

2. Analýza demografických údajov a sociálnej situácie v obci

2.1 Základná charakteristika obce

Obec Sedlice patrí k stredne veľkým obciam v Prešovskom kraji. Leží v južnom okraji Šarišskej vrchoviny v nadmorskej výške 430 metrov, v doline prítokov potoka Sopotnica. Rozloha obce je 1 557 hektárov a tvorí rozhranie medzi územím regiónov Šariša a Spiša. Katastrálne územie obce Sedlice hraničí s katastrálnymi územiami obcí Suchá Dolina, Janov, Bajerov, Kvačany, Miklušovce na území Prešovského okresu a s katastrálnym územím obce Malá Lodina v okrese Košice a okolie.

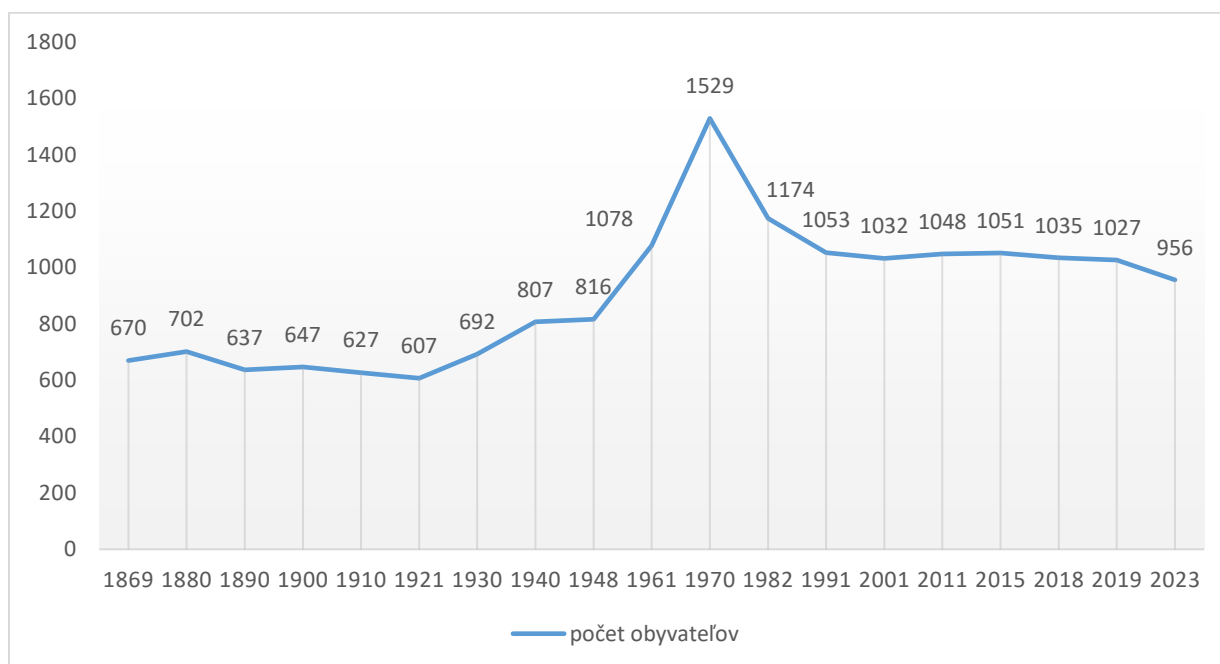
Obce Sedlice, Ľubovec, Radačov, Cemjata, Šarišské Lužianky, Kojatice, Chmiňany patria do skupiny slovansko slovenských dedín Šariša, ktoré v tomto regióne existovali už pred 11. storočím. Staré názvy obce Sedlice sa menili už od roku 1329, odkiaľ pochádza aj prvá písomná zmienka o obci, ako napríklad Selic, Telic, Sedlicz, Sednicha, Tedleche, Sedlicze. Názov Sedlice korení v slove sedlo a vyjadroval skutočnosť, že tu oddávna sedelo, teda sídlilo obyvateľstvo. Niektorí ľudia odvodzujú názov obce od toho, že Sedlice ležia v údolí, ktoré je ako sedlo. Sedličania boli známi stolári, kolári, drevorubači, povozníci, chovali dobytok, pálili vápno, obchodovali s obilím. Po roku 1918 sa obyvatelia zaoberali poľnohospodárstvom, tkáčstvom, zhotovovaním výrobkov z dreva. V obci boli píly a kameňolom. JRD založili v obci v roku 1959. 21. januára 1945 bola obec oslobodená vojakmi Červenej armády od nemeckých vojakov. Začiatok elektrifikácie, prvý obecný rozhlas a prvé premietane filmu v prvom dedinskom kine v Prešovskom kraji sa tu uskutočnilo v roku 1947. Obec bola postupne elektrifikovaná a plynofikovaná. Postupne tu začalo pôsobiť niekoľko kultúrno-spoločenských združení. V roku 1972 vznikol v obci detský folklórny súbor s názvom Sedličan, ktorý funguje dodnes a v roku 2003 bol založený folklórny súbor Sedličan pre dospelú časť populácie.

2.2 Sociálno-demografická analýza

Sociálne služby predstavujú jednu z foriem sociálnej pomoci pre ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii a sú pre mnohých dôležitou oporou sociálneho začlenenia občanov a uspokojovania sociálnych potrieb. Dostupnosť sociálnych služieb z hľadiska geografického alebo z hľadiska ich variability do značnej miery závisí od rôznorodosti ich poskytovateľov, a preto je veľmi dôležité pri ich plánovaní vychádzať najmä z porovnania existujúcej ponuky sociálnych služieb so zistenými potrebami prijímateľov. Pre správne určenie potrieb poskytovania sociálnych služieb je tak potrebné poznať sociálne a demografické východiská.

K 31.12.2023 bolo Štatistickým úradom SR v obci Sedlice evidovaných 956 obyvateľov. V rámci Prešovského kraja sa územie obce Sedlice radí k oblastiam s dlhodobou stabilizovaným počtom obyvateľov.

Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov v obci Sedlice



Zdroj: Štatistický úrad SR

| Počet obyvateľov a hustota obyvateľstva | | | | | | |
|--|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 |
| Počet obyvateľov spolu | 1 035 | 1 027 | 1 025 | 972 | 965 | 956 |
| Hustota obyvateľstva | 66,47 | 65,92 | 65,83 | 62,42 | 61,97 | 61,69 |
| Zdroj: Štatistický úrad SR | | | | | | |
| Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia | | | | | | |
| | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 |
| Spolu | 1026 | 1 027 | 1023 | 965 | 965 | 956 |
| Muži | 511 | 516 | 512 | 489 | 491 | 486 |
| % | 49,80 | 50,24 | 50,05 | 50,67 | 50,88 | 50,84 |
| Ženy | 515 | 511 | 511 | 476 | 474 | 470 |
| % | 50,19 | 49,76 | 49,76 | 49,33 | 49,12 | 49,16 |
| Zdroj: Štatistický úrad SR | | | | | | |
| Počet obyvateľov podľa vekových skupín | | | | | | |
| | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 |
| Predproduktívny vek (0–14) | 145 | 148 | 146 | 136 | 136 | 134 |
| Produktívny vek (15–64) | 708 | 704 | 699 | 656 | 653 | 642 |

Komunitný plán sociálnych služieb obce Sedlice

| | | | | | | |
|---|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| Poproduktívny vek (65 a viac) | 173 | 175 | 178 | 173 | 176 | 180 |
| Zdroj: Štatistický úrad SR | | | | | | |
| Zloženie obyvateľstva podľa päťročných vekových skupín | | | | | | |
| | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 |
| 0 - 4 | 37 | 41 | 43 | 43 | 43 | 46 |
| 5 - 9 | 50 | 46 | 43 | 41 | 38 | 36 |
| 10 - 14 | 58 | 61 | 60 | 52 | 55 | 52 |
| 15 - 19 | 64 | 59 | 51 | 56 | 52 | 54 |
| 20 - 24 | 58 | 63 | 76 | 69 | 67 | 65 |
| 25 - 29 | 86 | 87 | 78 | 66 | 64 | 50 |
| 30 - 34 | 69 | 72 | 74 | 72 | 76 | 72 |
| 35 - 39 | 66 | 55 | 55 | 51 | 55 | 69 |
| 40 - 44 | 85 | 89 | 81 | 71 | 62 | 58 |
| 45 - 49 | 70 | 68 | 75 | 70 | 69 | 72 |
| 50 - 54 | 85 | 86 | 81 | 69 | 75 | 65 |
| 55 - 59 | 66 | 63 | 66 | 74 | 74 | 79 |
| 60 - 64 | 59 | 62 | 62 | 58 | 59 | 58 |
| 65 - 69 | 52 | 55 | 57 | 56 | 58 | 55 |
| 70 - 74 | 41 | 40 | 44 | 44 | 42 | 44 |
| 75 - 79 | 35 | 38 | 36 | 30 | 27 | 32 |
| 80 - 84 | 19 | 21 | 22 | 21 | 25 | 25 |
| 85 a viac | 26 | 21 | 19 | 22 | 24 | 24 |
| Zdroj: Štatistický úrad SR | | | | | | |
| Prirodzený prírastok/úbytok obyvateľstva | | | | | | |
| | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 |
| Počet živonarodených | 7 | 10 | 10 | 6 | 13 | 6 |
| Počet zomretých | 6 | 11 | 17 | 17 | 11 | 8 |
| Prirodzený prírastok/úbytok spolu (zdroj: ŠÚ SR) | -2 | 2 | -11 | -7 | -1 | 1 |
| Zdroj: Štatistický úrad SR | | | | | | |
| Prírastok prisťahovaním | | | | | | |
| | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 |
| Počet prisťahovaných na trvalý pobyt | 7 | 25 | 15 | 9 | 10 | 12 |
| Počet odstávaných z trvalého pobytu | 26 | 23 | 12 | 12 | 12 | 19 |
| Saldo migrácie spolu | -19 | 2 | 3 | -3 | -2 | -7 |
| Zdroj: Štatistický úrad SR | | | | | | |
| Sobášnosť | | | | | | |
| | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 |
| Počet sobášov | 3 | 9 | 9 | 6 | 4 | 8 |
| Zdroj: Štatistický úrad SR | | | | | | |

Komunitný plán sociálnych služieb obce Sedlice

Podľa sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2021 bol **počet obyvateľov** v obci Sedlice k 1.1.2021 **spolu 979**, z toho 497 mužov (50,77%) a žien 482 (49,23%).

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce Sedlice k 1.1.2021

| | Spolu | Spolu (%) |
|---|------------|------------|
| Základné | 151 | 15,42 |
| Stredné odborné učňovské (bez maturity) | 285 | 29,11 |
| Úplné stredné vzdelanie s maturitou odborné (učňovské) s vyučným listom | 63 | 6,44 |
| Úplné stredné vzdelanie s maturitou odborné | 158 | 16,14 |
| Úplné stredné vzdelanie s maturitou všeobecné | 32 | 3,27 |
| Vyššie odborné | 74 | 7,56 |
| Vysokoškolské 1. stupňa (Bc.) | 29 | 2,96 |
| Vysokoškolské 2. stupňa (Mgr., Ing., MUDr. a i.) | 66 | 6,74 |
| Vysokoškolské 3. stupňa (PhD. a i.) | 7 | 0,72 |
| Ostatní bez udania školského vzdelania (nezistené, dôverné) | 20 | 2,04 |
| Ostatní bez školského vzdelania | 4 | 0,41 |
| Bez ukončeného vzdelania (0-14 rokov) | 90 | 9,19 |
| Počet obyvateľov spolu | 979 | 100 |

Zdroj: SODB 2021

Národnostná štruktúra obyvateľstva obce Sedlice k 1.1.2021

| Národnosť | Počet | % |
|------------|-------|-------|
| Slovenská | 954 | 97,45 |
| Ukrajinská | 5 | 0,51 |
| Iná | 1 | 0,10 |
| Nezistená | 15 | 1,53 |
| Dôverná | 4 | 0,41 |

| Štruktúra obyvateľstva podľa materinského jazyka v obci Sedlice k 1.1.2021 | | |
|--|--------------|----------|
| Materinský jazyk | Počet | % |
| slovenský | 954 | 97,45 |
| ukrajinský | 4 | 0,41 |
| nemecký | 3 | 0,31 |
| slovenský posunkový | 2 | 0,20 |
| nezistený | 13 | 1,33 |
| dôverné | 3 | 0,31 |
| Zdroj: SODB 2021 | | |
| Štruktúra obyvateľstva podľa náboženského vyznania v obci Sedlice k 26.5.2011 | | |
| Náboženské vyznanie | Počet | % |
| Bez náboženského vyznania | 76 | 7,76 |
| Rímskokatolícka cirkev | 779 | 79,57 |
| Gréckokatolícka cirkev | 86 | 8,78 |
| Evanjelická cirkev augsburského vyznania na | 10 | 1,02 |
| Islam | 4 | 0,41 |
| Nezistené | 17 | 1,74 |
| Dôverné | 7 | 0,72 |
| Zdroj: SODB 2021 | | |

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2021

Výsledky sociálno-demografickej analýzy

- Klesajúci trend celkového počtu obyvateľov na území obce Sedlice za posledných šesť rokov
- Stabilizovaný počet mužov a mierny pokles žien v zložení obyvateľstva podľa pohlavia
- Vysoký podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku
- Prevalha prirodzeného úbytku nad prirodzeným prírastkom za posledných 6 rokov
- Z hľadiska vzdelanostnej štruktúry obyvateľstva je pozitívom vysoký podiel obyvateľstva s úplným stredným učňovským a odborným vzdelaním s maturitou (25,85 %), negatívom je však 15%-tný podiel obyvateľstva len so základným vzdelaním
- obyvateľstvo je takmer homogénne z hľadiska národnostného zloženia, kde výrazne dominujú obyvatelia slovenskej národnosti
- podľa vierovyznania dominujú veriaci Rímskokatolíckej cirkvi (79,57 %), významný podiel majú veriaci Gréckokatolíckej cirkvi (8,78 %) a bez vierovyznania je 7,76 % obyvateľov

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov (SODB) v roku 2021 ukázalo prevahu poproduktívnej zložky obyvateľstva nad detskou zložkou, keď index starnutia dosiahol prvýkrát nad úroveň 100 %, čiže na 100 detí pripadalo 107 obyvateľov v

Komunitný plán sociálnych služieb obce Sedlice

poproduktívnom veku. Hodnoty preukázané v SODB dokazujú pokračujúci a prehľbujúci proces starnutia populácie, ktorý sa výrazne zintenzívnil od začiatku 90. rokov (zdroj: SODB 2021). Takýto prehľbujúci proces starnutia populácie zaznamenáva aj obec Sedlice, kde počet obyvateľov v poproduktívnom veku (65+ rokov) prevláda nad počtom obyvateľov v detskom veku (0-14 rokov).

3. Analýza sociálnej infraštruktúry v obci Sedlice

3.1 Výchovno-vzdelávacie zariadenia

V obci je zriadená **Základná škola s materskou školou**. **Základná škola** zabezpečuje vzdelávanie žiakov I. a II. stupňa základnej školy v zmysle školských vzdelávacích programov. Súčasťou školy je aj školský klub detí, školské stredisko záujmovej činnosti a školská jedáleň. Základnú školu navštevujú aj deti zo spádových obcí Klenov, Miklušovce, Suchá dolina, Ľubovec a Ruské Pekľany.

V areály školy sa nachádza hlavná budova školy, samostatná budova **telocvične**, ktorá bola zrekonštruovaná v roku 2015, budova školskej jedálne, vlastný zdroj pitnej vody, kanalizácia, futbalové ihrisko, školský pozemok s ovocnými a okrasnými drevinami, školské futbalové ihrisko, posilňovňa, sauna a dielne.

V priestoroch ZŠ realizuje svoju činnosť **Centrum voľného času**, kde spadajú krúžky: Futbalový, Stolnotenisový, Modelársky, , Počítačový, Sokoliarsky, Krúžok AJ, Mladí hasiči, Detský folklórny súbor Sedličan, Krúžok šikovných rúk, Street workout a ďalšie.

V priestoroch ZŠ pôsobí aj pobočka súkromnej základnej umeleckej školy DAMA, ktorá vedie na škole tanečný odbor a hudobný odbor (hra na klavíri, keyborde, akordeóne a gitare, spev a zborový spev). V súčasnosti navštevuje ZUŠ 6 žiakov vo veku 6 - 15 rokov.

Materská škola má dvojtriednu prevádzku, ktorá poskytuje celodennú starostlivosť deťom vo veku 3 – 6 rokov a deťom s odloženou povinnou školskou dochádzkou. Stravovanie detí je zabezpečené v jedálni materskej školy, strava sa pripravuje v kuchyni základnej školy. Na pozemku materskej školy sa nachádza aj detské ihrisko.

| Školské zariadenia v obci Sedlice a ich vybrané charakteristiky | | | | | | |
|---|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|
| Zariadenie/ Školský rok | 2019/2020 | 2020/2021 | 2021/2022 | 2022/2023 | 2023/2024 | 2024/2025 |
| MŠ spolu - triedy | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 |
| MŠ spolu - deti | 36 | 33 | 30 | 33 | 32 | 32 |
| MŠ spolu – učitelia | 4 | 4 | 4 | 4 | 4 | 4 |
| ZŠ – triedy | 9 | 9 | 9 | 9 | 9 | 9 |
| ZŠ - žiaci | 141 | 145 | 137 | 133 | 133 | 131 |
| ZŠ- učitelia | 12 | 12 | 12 | 12 | 12 | 12 |

3.2 Zdravotníctvo

Zdravotná starostlivosť v obci je zabezpečovaná prostredníctvom ambulancie praktického lekára pre dospelých a stomatologickej ambulancie. Na území obce je zriadená lekáreň. Pohotovostnú službu zabezpečuje stanica rýchlej zdravotnej pomoci v obci Margecany.

3.3 Kultúra

Na organizovanie kultúrno-spoločenských podujatí slúži **Kultúrny dom**, ktorý sa nachádza v centrálnej časti obce s univerzálnou sálou a kinosálou. V roku 2023 bol objekt zrekonštruovaný prostredníctvom realizácie projektu „Zateplenie obecného úradu a kultúrneho domu“, spolufinancovaný Európskym fondom regionálneho rozvoja. Výsledkom bolo zlepšenie tepelno-technických a energetických vlastností budovy obecného úradu a kultúrneho domu.

Súčasťou kultúrneho domu je **obecná knižnica** (<https://www.sedlice.sk/obecna-kniznica>). Vznikla v roku 1969 a poskytuje knižnično-informačné a internetové služby pre miestnych občanov a ľudí z blízkeho okolia a je centrom poskytovanie informácií v obci. Ročne knižnicu navštívi asi 3 000 návštevníkov. V súčasnosti knižnica eviduje približne 10 065 kníh. V priebehu roka spolupracuje s denným stacionárom a so ZŠ s MŠ v Sedliciach aj zo susedných obcí, pre ktoré pripravuje exkurzie, informatickú prípravu, rozprávkové a súťažné dopoludnia.

Obec publikuje občasník **Ozveny SEDLÍC**, v ktorom ponúka prehľad obecných podujatí a udalostí v obci.

Kultúrno – spoločenské podujatia organizované obcou Sedlice:

- Odpustová slávnosť na sv. Premenenia Pána
- Majstrovstvá Slovenska v kosení kosou
- Folklórny festival

Spolky a združenia pôsobiace v obci:

- **Miestny odbor Matice Slovenskej**, ktorý je samostatným právnickým subjektom a organizačnou jednotkou Matice Slovenskej. Organizuje kultúrne a národno-spoločenské podujatia a aktivity za účelom rozvoja a upevnenia slovenského národného povedomia, vytvára záujmové, umelecké a iné spoločenstvá a zoskupenia na rozvíjanie, koordináciu, usmerňovanie a aktivizáciu ochotníckej, kultúrnej, tvorivej činnosti a tak sa zúčastňuje na rozvoji miestnej a regionálnej kultúry. Ďalej rozvíja kultúrnu, osvetovú, organizačnú a záujmovú činnosť zameranú na získavanie poznatkov o Slovensku, o slovenskej štátnosti, histórii a kultúre a šíri jej výsledky vo verejnosti.
- **Miestny spolok Červeného kríža v Sedliciach**, ktorý bol založený v r. 1954. Spolok má 30 členov a svoju činnosť naďalej vyvíja pri odberoch krvi.
- V obci pôsobí 107 členný **Dobrovoľný hasičský zbor** s pôvodným názvom „Hasičská jednota“, ktorý bol založený v roku 1924 a jeho činnosť sa zachovala dodnes (<https://www.sedlice.sk/dobrovolni-hasici>). Okrem súťaží a práce zbor realizuje v pravidelných päťročných intervaloch veľké oslavy v obci, čím prezentuje organizáciu a spoluobčania majú možnosť sa oboznámiť s činnosťou hasičov v obci či mimo nej.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Sedlice

- **Športový klub Sedlice – futbalový oddiel**, ktorý využíva pre svoje potreby futbalové ihrisko so šatňami, sprchami a klubovou miestnosťou - <https://www.sedlice.sk/sk-sedlice-futbalovy-oddiel>.
- **Stolnotenisový oddiel Sedlice**, ktorý je zaregistrovaný v Oblasťnom stolnotenisovom zväze Prešovského okresu a zaradený do súťaže 6. ligy v tomto zväze - <https://www.sedlice.sk/stolnotenisovy-oddiel-sedlice>.
- **Športový klub Sedlice - Nohejbalový oddiel**, ktorý pravidelne organizuje miestne a regionálne turnaje v nohejbale - <https://www.sedlice.sk/nohejbalovy-oddiel>.
- **Folklórny súbor Sedličan**, ktorý vznikol v roku 1983 a bol obnovený mladou generáciou v roku 2003 - <https://www.sedlice.sk/folklorny-subor>

4. Profil poskytovaných sociálnych služieb

Poslaním sociálnych služieb je pomôcť ľuďom udržať si alebo znovu získať svoje miesto v spoločnosti, v komunite, kde žijú. Ich cieľom je zaistiť pomoc a podporu ľuďom, ktorí riešia najrôznejšie problémy z dôvodu nepriaznivej sociálnej situácie, dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu, zdravotného postihnutia, či krízovú sociálnu situáciu a nie sú schopní tieto problémy riešiť bez pomoci druhých.

4.1 Sociálne služby poskytované verejným poskytovateľom

Verejným poskytovateľom sociálnych služieb môže byť obec, právnická osoba zriadená obcou alebo založená obcou, vyšší územný celok a právnická osoba zriadená vyšším územným celkom alebo založená vyšším územným celkom.

Podľa § 80 zákona o sociálnych službách sú v pôsobnosti obce nasledujúce aktivity:

- vypracúvať a schvaľovať komunitný plán sociálnych služieb,
- utvárať podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- rozhodovať o odkázanosti a zániku odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu,
- poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie:
 - sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
 - nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
 - opatrovateľskej služby,
 - prepravnej služby,
 - odľahčovacej služby,
 - pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31 zákona,
 - terénnej sociálnej služby krízovej intervencie,
- poskytovať základné sociálne poradenstvo,
- zriaďovať, zakladať a kontrolovať nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- viesť evidenciu posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby, evidenciu rozhodnutí a prijímateľov sociálnych služieb,
- vyhľadávať fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,
- poskytovať štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb,
- uhrádzať náklady za zdravotné výkony (na posudzovanie).

Samospráva obce však môže zriaďovať aj iné zariadenia a poskytovať alebo zabezpečovať aj iné druhy sociálnej služby ako sú vyššie uvedené, príp. môže sociálne služby účelne a vhodne spájať.

Obec Sedlice v zmysle zákona o sociálnych službách zabezpečuje svojim obyvateľom nasledovné sociálne služby a sociálnu pomoc:

Komunitný plán sociálnych služieb obce Sedlice

- **základné sociálne poradenstvo:** v prípade potreby poskytovanie potrebných informácií jednotlivcom;
- **posudková činnosť na účely odkázanosti na sociálnu službu:**

Obec Sedlice povinne zo zákona vykonáva posudkovú činnosť na účely poskytovania sociálnej služby. Táto činnosť pozostáva z lekárskej a zo sociálnej posudkovej činnosti. Cieľom posudkovej činnosti je zistiť odkázanosť fyzickej osoby na sociálnu službu v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a odkázanosť na poskytovanie opatrovateľskej služby v domácnosti.

Lekársku posudkovú činnosť vykonáva lekár na základe dohody o vykonaní práce s obcou. V rámci nej lekár hodnotí a posudzuje zdravotný stav a zmeny zdravotného stavu fyzickej osoby, ktorá podala obci žiadosť o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu. Posudzujúci lekár pri vykonávaní lekárskej posudkovej činnosti spolupracuje so sociálnym pracovníkom obce.

Sociálnu posudkovú činnosť vykonáva zamestnanec obce (alebo iná osoba na základe zmluvnej spolupráce s obcou). V rámci nej sa posudzujú individuálne predpoklady fyzickej osoby, jej rodinné prostredie a prostredie, ktoré ovplyvňuje začlenenie fyzickej osoby do spoločnosti. Výsledkom sociálnej posudkovej činnosti je sociálny posudok, ktorý obsahuje znevýhodnenia fyzickej osoby v oblasti úkonov sebaobsluhy, úkonov starostlivosti o domácnosť a základných sociálnych aktivít.

Tabuľka Rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu vydané obcou Sedlice v rokoch 2019-2024:

| Počet/rok | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 | Spolu |
|---|------|------|------|------|------|-------|
| Vydané rozhodnutia o odkázanosti na soc. službu v dennom stacionári | 1 | 1 | 1 | 7 | 0 | 10 |
| Vydané rozhodnutia o odkázanosti na soc. službu v zariadení pre seniorov | 3 | 3 | 1 | 2 | 2 | 11 |
| Vydané rozhodnutia o odkázanosti na opatrovateľskú službu | 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 1 |
| Rozhodnutia - spolu | 4 | 4 | 3 | 9 | 2 | 22 |

- **denný stacionár**

Obec Sedlice bola zapísaná do registra poskytovateľov sociálnych služieb dňa 28.8.2024 za účelom prevádzky denného stacionára. Od 1.1.2025 začína obec poskytovať sociálne služby v dennom stacionári zriadenom v priestoroch obecného

Komunitný plán sociálnych služieb obce Sedlice

úradu na adrese Sedlice 176, 082 43 ambulatnou formou. Cieľovou skupinou denného stacionára s kapacitou 20 miest sú fyzické osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom. Obec v rámci poskytovania sociálnej služby denného stacionára má 4,5 úväzku zamestnancov (1 garant, 2 odborní zamestnanci, 0,5 úväzku ekonóm, 0,5 úväzku technický pracovník).

V zmysle §40 zákona o sociálnych službách obec v dennom stacionári poskytuje sociálnu službu fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby ak jej stupeň odkázanosti je najmenej III podľa prílohy č. 3 zákona 448/2008 a je odkázaná na sociálnu službu v zariadení len na určitý čas počas dňa.

V dennom stacionári sa

a. poskytuje

1. pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby,
2. sociálne poradenstvo,
3. sociálna rehabilitácia,
4. stravovanie,

b. zabezpečuje

1. rozvoj pracovných zručností,
2. záujmová činnosť.

V dennom stacionári sa poskytuje sociálne poradenstvo aj rodine alebo inej fyzickej osobe, ktorá zabezpečuje pomoc fyzickej osobe v domácom prostredí, na účel spolupráce pri sociálnej rehabilitácii.

Úhrady za sociálne služby poskytované obcou Sedlice upravuje Všeobecné záväzné nariadenie č. 2/2024 s účinnosťou od 29.8.2024.

V obci nepôsobia žiadni iní verejní poskytovatelia sociálnych služieb.

4.2 Sociálne služby poskytované neverejným poskytovateľom

LIRI, n.o. (Petrovany 8, 082 53 Petrovany) realizovala pre obec Sedlice do 30.06.2024:

- opatrovateľskú službu
- prevádzka denného stacionára pre seniorov od 26. januára 2015 v priestoroch kultúrneho domu - v rámci odborných činností stacionár zabezpečuje sociálne poradenstvo, sociálnu rehabilitáciu, ošetrovateľskú starostlivosť, podporu pri zapájaní sa do spoločenského života a rozvoj osobných záujmov vrátane organizovaného využitia voľného času.

V obci nepôsobia žiadni iní neverejní poskytovatelia sociálnych služieb.

4.2 Aktivity obce Sedlice v oblasti sociálnej starostlivosti (mimo pôsobnosti zákona o sociálnych službách)

Okrem vyššie uvedených služieb, zabezpečovaných na základe zákona o sociálnych službách, zabezpečuje obec Sedlice pre svojich obyvateľov na úseku sociálnych vecí a v záujme podpory komunitného rozvoja aj iné služby, podporu, pomoc a aktivity (na základe iných zákonov alebo všeobecne záväzných nariadení obce):

- **výkon osobitného príjemcu prídavku na deti**, ktoré zanedbávajú povinnú školskú dochádzku: túto činnosť obec vykonáva v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny;
- **výkon osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi**: túto činnosť obec vykonáva v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny;
- **aktivačné činnosti formou menších obecných služieb**: služba poskytovaná v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, cieľom ktorej je udržiavať u miestnych dlhodobo nezamestnaných obyvateľov pracovné návyky; v obci túto službu mesačne využíva priemerne cca 2 dlhodobo nezamestnaných osôb; národný projekt PUPN
- **iné opatrenia aktívnej politiky trhu práce** (napr. podľa § 50 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti): služby poskytované v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, cieľom ktorých je udržiavať, resp. rozvíjať u nezamestnaných obyvateľov pracovné návyky; v obci túto službu mesačne využíva priemerne cca 2 dlhodobo nezamestnaných osôb;
- **sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela**: obec pri výkone svojej samosprávnej pôsobnosti na úseku sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately zabezpečuje rodine, maloletému dieťaťu, mladému dospelému a iným dospelým osobám ochranu a starostlivosť. V prípade umiestnenia maloletého dieťaťa do ústavnej starostlivosti spolupôsobí pri obnove rodinných pomerov za účelom návratu dieťaťa do prirodzeného rodinného prostredia a vyhľadáva fyzické osoby, ktorým by bolo možné zveriť dieťa do starostlivosti. Poskytuje pomoc mladému dospelému po skončení ústavnej starostlivosti pri zabezpečení bývania a zamestnania. Pomoc na úseku sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately obec poskytuje povinne za predpokladu, že takáto situácia nastane
- **vyhľadávanie občanov**, ktorí potrebujú sociálnu pomoc.
- **príspevky pri narodení dieťaťa**, ktoré obec vypláca na základe uznesenie obecného zastupiteľstva vo výške 100 € na dieťa
- **poskytovanie dotácie na stravu a školské potreby v pôsobnosti ÚPSVaR** pre deti zo sociálne odkázaných rodín

Okrem poskytovania všetkých vyššie uvedených služieb (či už sociálnych služieb, zabezpečovaných na základe zákona o sociálnych službách alebo služieb poskytovaných na základe iných zákonov alebo VZN obce, príp. služieb poskytovaných prostredníctvom mimovládnych organizácií), predstavujú veľmi významnú súčasť komunitného rozvoja a začleňovania jedincov do spoločnosti aj rôzne organizácie. Dôležitou súčasťou každodenného života obyvateľov, obzvlášť obyvateľov v riziku sociálneho vylúčenia, sú totižto rôzne sociálne aktivity (ako napr. záujmová činnosť, komunitná činnosť, dobrovoľnícka činnosť, kultúrne, spoločenské a športové akcie a pod.). Týmito sociálnymi aktivitami možno veľmi účinne predchádzať rôznym formám asociálneho správania, ktoré sú častokrát vyvolané napr. veľkým množstvom voľného času, nudou, absenciou povinností, absenciou pocitu spolupatričnosti, pocitom nedocenenia, chudobou, sklonsmi k užívaniu návykových látok a pod.

V tejto súvislosti je pozitívnym momentom skutočnosť, že v obci Sedlice vyvíjajú sociálne aktivity a spoločenskú činnosť viaceré subjekty a organizácie – okrem samotnej obce, ktorá počas roka organizuje viaceré kultúrno-spoločenské podujatia, sú to napr. športové kluby

pôsobiaci v obci, folklórny súbor Sedličan, dobrovoľný hasičský zbor, ktoré zabezpečujú rôzne spoločenské aktivity počas kalendárneho roka pre komunitu a viaceré sociálne skupiny v obci.

5. Cieľové skupiny komunitného plánu

Sociálne služby je nutné poskytovať predovšetkým tým obyvateľom, ktorí sú z rôznych dôvodov znevýhodnení, resp. ohrození sociálnou exklúziou (príp. existuje reálny predpoklad, že takáto situácia u nich nastane). Ide najmä o nasledovné skupiny obyvateľov:

- seniori,
- občania s ťažkým zdravotným postihnutím alebo s nepriaznivým zdravotným stavom,
- občania ohrození správaním iných fyzických osôb, rodiny so zanedbávanými deťmi, s deťmi s poruchami správania, rodičia, ktorí nezabezpečujú riadnu starostlivosť a výchovu svojich detí,
- občania v nepriaznivej sociálnej situácii z dôvodu, že nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb; resp. pre závislosť od návykových látok nie sú schopní samostatne riešiť svoje problémy,
- dlhodobo nezamestnaní a občania odkázaní na pomoc v hmotnej núdzi,
- neprispôsobiví občania (z dôvodu životných návykov, spôsobu života), zotrúvajúci v lokalitách s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby.

Na základe analýzy a špecifikácie problémov v oblasti sociálnej pomoci a sociálnych služieb v obci Sedlice je proces komunitného plánovania sociálnych služieb z hľadiska strategického plánovania zameraný prioritne na **štyri nosné cieľové skupiny**:

- **Seniori**
- **Ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami**
- **Deti, mládež a rodina v riziku sociálneho vylúčenia**
- **Ostatné osoby ohrozené sociálnym vylúčením**

5.1 Seniori a osoby so zdravotným postihnutím (ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami)

Dôležitým faktorom kvalitného a efektívneho komunitného plánovania v oblasti stanovenia stratégie a cieľov komunitného plánu je identifikácia potrieb jednotlivých cieľových skupín.

Východiskovým bodom pre prácu a plánovanie služieb so staršími ľuďmi sú práve ich potreby. Niektoré sú typické pre všetkých, iné sú vysoko individuálne. Všetky ľudské potreby tvoria celok, ktorý spája fyzickú, psychickú aj sociálnu stránku človeka.

Človek nemôže žiť dlhodobo sám, potrebuje kontakt, komunikáciu s inými. Potrebuje cítiť, že je súčasťou domova, mať istotu, že niekam patrí. Človek môže fungovať v spoločnosti za predpokladu, že sú naplnené jeho sociálne potreby:

- byť informovaný – vedieť, čo sa deje okolo človeka v okolitom svete;
- prináležať k skupine – byť členom skupiny, rodiny, priateľov, klubu;
- byť milovaný – mať niekoho rád a prijímať tento pocit aj od iných;
- vyjadrovať sa a byť vypočutý – mať možnosť s niekým hovoriť, vyjadriť svoj názor.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Sedlice

Seniori prechádzajú významnými fyziologickými, psychickými, sociálnymi zmenami, ktoré určujú mieru intenzity a obsah napĺňania potrieb. Historicky sa tiež mení vzťah prostredia k ľuďom v staršom veku. Pocit nedostatku informácií, zrýchlenia času, osamotenía, absencia komunikácie s prostredím a zmeny vzťahu spoločnosti k starším ľuďom sú rizikovými faktormi, ktoré vplyvajú na adaptáciu a vyrovnávanie sa s novou situáciou pre každú generáciu.

Jedným z hlavných problémov staršieho človeka je osamelosť, ktorá prichádza bezprostredne s vekom. Týka sa hlavne vnímania sociálnych interakcií, zapojenia sa do sociálnych vzťahov. Nie je ani tak dôležitý rozsah sociálnej siete, ale hlavne jej kvalita.

Pri charakterizovaní osamelosti vychádzame z troch základných znakov :

- Osamelosť je subjektívny pocit, ktorý pochádza z nedostatočnosti interpersonálnych vzťahov a vyznačuje sa nepríjemným pocitom.
- Ženy aj muži prežívajú svoju osamelosť približne v rovnakej miere, ženy však o nej skôr rozprávajú, kým muži ju skôr popierajú.
- Vplyv osamelosti sa prejavuje na fyzickej, psychickej, ale aj sociálnej situácii jedinca, je charakterizovaná sprievodnými znakmi, ako sú unavenosť, úzkosť, chorobnosť, strata sociálnych kontaktov.

Sociálna opora poskytnutá seniorom prispieva k vyrovnávaniu sa s osamelosťou, pocitom neužitočnosti, opustenosti a samoty. Môže byť efektívne poskytovaná vtedy, keď citlivo monitorujeme a zachytávame signály aktuálnych potrieb seniorov.

Určenie starobného dôchodku (vrátane ostatných druhov dôchodku, ako je predčasný, invalidný vdovský, sirotský) upravuje zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v aktuálnom znení. V zmysle tohto zákona začína dôchodkový vek u mužov a žien vo veku 62 rokov.

Podľa Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) sa obdobia staroby rozčleňujú:

- 60-74 – včasná staroba, mladá staroba
- 75-89 – vlastná staroba, pravá staroba
- 90 rokov a viac - dlhovekosť

Celkový podiel obyvateľov v poproduktívnom veku (65+) k 31.12.2023 bol 18,8%, čo predstavuje 180 osôb.

| Seniori žijúci v obci Sedlice k 31.12.2023 2015 podľa vekových tried WHO | | | |
|---|-------------|-------------|--------------|
| | Muži | Ženy | Spolu |
| 60 - 74 | 76 | 81 | 157 |
| 75 - 89 | 29 | 43 | 72 |
| 90 rokov a viac | 4 | 5 | 9 |

5.2 Rodina, deti, mládež

Do cieľovej skupiny spadajú všetky rodiny s deťmi na území obce, ktoré sú príjemcami niektorých sociálnych služieb, predovšetkým matky s maloletými deťmi, viacdetné rodiny a mladé rodiny, neúplné rodiny a taktiež deti a mládež.

Zákony sociálneho zabezpečenia používajú pojem nezaopatrené dieťa (do 25 rokov) a zákony o sociálnoprávnej ochrane detí používa pojem dieťa (do 18 rokov) a mladý dospelý (18 až 25 rokov).

V roku 2023 žilo v obci celkovo 253 nezaopatrených detí. Z toho detí do 18 rokov bolo 176 a mladých dospelých bolo 77.

5.3 Osoby ohrozené sociálnym vylúčením

Do tejto skupiny sme zaradili obyvateľov, ktorí sa ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii a to z dôvodu problémov so zamestnaním a bývaním. Ide o skupinu, do ktorej zahrňujeme:

- dlhodobo nezamestnaných,
- osoby s problémom adaptácie,
- osoby ovplyvnené okamžitou alebo dlhodobou krízovou situáciou,
- osoby vracajúce sa z výkonu trestu odňatia slobody,
- osoby, proti ktorým je vedené trestné stíhanie,
- osoby, ktorých spôsob života a životné návyky vedú ku konfliktu so spoločnosťou,
- obeť násillia a trestných činov,
- osoby závislé na alkohole, či iných návykových toxikomániach a závislostiach,
- osoby plnoleté po ukončení ústavnej výchovy.

| Štruktúra evidovaných dlhodobo nezamestnaných podľa pohlavia v obci Sedlice | | | | | | |
|--|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 |
| Počet evidovaných dlhodobo nezamestnaných - Spolu | 7 | 8 | 8 | 10 | 7 | 9 |
| Z toho muži | 5 | 6 | 6 | 6 | 4 | 6 |
| Z toho ženy | 2 | 2 | 2 | 4 | 3 | 3 |

6. SWOT analýza

| Silné stránky | Slabé stránky |
|---|--|
| <ul style="list-style-type: none"> • prístupnosť výchovno-vzdelávacích zariadení • denný tábor pre deti (letné prázdniny) • existencia športovísk • prístupnosť lekárne v obci • prístupnosť zdravotníckej starostlivosti pre dospelých a zubného lekára • možnosť pre dôchodcov navštevovať denný stacionár pod odborným dohľadom • tradičné spoločenské a kultúrne podujatia • členstvo obce vo viacerých združeniach (Klaster cestovného ruchu Šariš, mikroregión Čierna Hora,...) • realizácia aktivačných prác v obci | <ul style="list-style-type: none"> • zvyšujúci sa podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku – starnutie obyvateľstva • vysoká nezamestnanosť • chýbajúca zdravotnícka starostlivosť pre deti • nezáujem časti cieľovej skupiny riešiť svoje problémy • pobyt neprispôsobivých občanov (vandalizmus) v obci • nárast miery obyvateľov odkázaných na sociálne služby |
| Príležitosti | Ohrozenia |
| <ul style="list-style-type: none"> • získanie mimorozpočtových zdrojov (ŠR, štrukturálne fondy EÚ) na rozvoj sociálnych služieb • zintenzívnenie sociálnych kontaktov realizovaním podujatí a služieb pre seniorov žijúcich v domácnostiach | <ul style="list-style-type: none"> • veľký nedostatok až žiadna ponuka pracovných príležitostí • legislatívne zmeny • nedostatok finančných zdrojov obce na rozvoj sociálnych služieb v obci – obmedzený rozpočet obce |

7. Globálny cieľ, strategické ciele a aktivity komunitného plánu

Dôležitou súčasťou komunitného plánovania je zadefinovanie konkrétnych opatrení – a to nielen v nadväznosti na zákon o sociálnych službách, ale aj iných opatrení, ktoré dokážu napomáhať cieľovým skupinám v ich sociálnej inklúzii.

V procese tvorby komunitného plánu sociálnych služieb sú teda ciele, priority a konkrétne opatrenia špecificky orientované na vyššie uvedené cieľové skupiny. Jednotlivé opatrenia sú koncipované tak, aby ich naplnením došlo k uspokojeniu potrieb v oblasti sociálnych služieb a sociálnej pomoci v širšom kontexte, aby ich mohli využívať všetci obyvatelia obce.

Ciele, priority a opatrenia, zadefinované v záujme rozvoja sociálnych služieb a uvedené v tabuľkovej forme, boli samosprávou obce zadefinované na základe analýzy aktuálnej sociálnej situácie v obci, vykonanej v čase spracovania tohto komunitného plánu (2024). V priebehu ďalších rokov sa však sociálna situácia v obci môže zmeniť z hľadiska zmeny potrieb a požiadaviek obyvateľov na poskytovanie sociálnych služieb. Z tohto dôvodu samospráva obce bude v budúcnosti v prípade potreby poskytovať, príp. zabezpečovať aj iné sociálne služby podľa zákona o sociálnych službách (teda nielen tých, ktoré sú uvedené v nasledujúcej tabuľke). Zároveň je potrebné uviesť, že obyvatelia obce Sedlice môžu v prípade záujmu a splnenia konkrétnych podmienok využiť služby ktoréhokolvek poskytovateľa sociálnych služieb na území kraja (príp. iného kraja). Prijímať sociálnu službu teda nemusia len na území našej obce, ale aj na území inej obce/mesta. Z tohto dôvodu je strategickým záujmom samosprávy obce podľa aktuálnych možností a podmienok podporovať aj tých poskytovateľov sociálnych služieb, ktorí svoje služby poskytujú našim obyvateľom v inej obci.

Okrem opatrení, ktoré sú špecificky orientované na jednotlivé cieľové skupiny (viď nasledujúca tabuľka), si samospráva obce zadefinovala aj spoločné, prierezové opatrenia, ktoré napomáhajú viacerým cieľovým skupinám a zabezpečujú komunitný rozvoj a rozvoj sociálnych služieb. Ide o nasledovné prierezové opatrenia:

- dohľad nad nesvojprávnymi občanmi (v spolupráci so štátnou správou)
- pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia a pod.)
- podpora záujmovej činnosti v obci (krúžková činnosť, klubová činnosť, rôzna iná záujmová činnosť podľa potreby...)
- výkon inštitútu osobitného príjemcu (v spolupráci so štátnou správou).

Tab. : Strategické ciele, priority a opatrenia komunitného plánu podľa jednotlivých cieľových skupín

Globálny cieľ

Zabezpečenie kvalitných a vyvážených sociálnych služieb podľa potrieb obyvateľov obce s cieľom predchádzať sociálnej exklúzii rizikových skupín obyvateľstva a rozvíjať komunitný život.

| Cieľová skupina | Priority | Opatrenia | Opatrenie podľa zákona o soc. službách (A/N) | Druh sociálnej služby ¹ | Forma sociálnej služby ² | Kvantifikácia potrebnej kapacity sociálnej služby ³ |
|-----------------------------|---|--|--|------------------------------------|-------------------------------------|--|
| Rodina, deti, mládež | Zdravé trávenie voľného času | 1.1 Skvalitnenie športovísk a detských ihrísk v obci – rekonštrukcia futbalového areálu, šatní ŠK, dokončenie rekonštrukcie interiéru telocvične, zvýšiť počet detských ihrísk | N | - | - | - |
| | Zdravé trávenie voľného času | 1.2 Otvorenie mládežníckeho centra voľného času | N | - | - | - |
| | Bezpečnosť | 1.3 Rozšírenie kamerového systému v obci | N | - | - | - |
| | Integrácia a aktívna účasť na živote obce | 1.4 Organizácia kultúrno - spoločenských podujatí pre deti, mládež a na podporu rodiny | N | - | - | - |

¹ podľa zákona o sociálnych službách (číslovanie druhov sociálnych služieb je uvedené v podkapitole „1.5 Druhy a formy sociálnych služieb“ tohto komunitného plánu)

² podľa zákona o sociálnych službách (jednotlivé formy sociálnych služieb sú uvedené v podkapitole „1.5 Druhy a formy sociálnych služieb“ tohto komunitného plánu)

³ ak zadefinované opatrenie predstavuje sociálnu službu podľa zákona o sociálnych službách, je k tejto službe kvantifikovaná aj potrebná kapacita pre obec v čase schvaľovania tohto komunitného plánu; ak ide o sociálnu službu v zariadení, v kolónke je uvedený počet potrebných miest v tomto zariadení

Komunitný plán sociálnych služieb obce Sedlice

| | | | | | | |
|--|---|--|---|-------|------------|----|
| | Zdravé trávenie voľného času | 1.5 Denný tábor pre detí (letné prázdniny) | N | - | - | - |
| | Integrácia a aktívna účasť na živote obce | 1.6 Podpora činnosti organizácií a inštitúcií, ktorých cieľovou skupinou sú deti a mládež | N | - | - | - |
| Seniori a osoby so zdravotným postihnutím | Starostlivosť o človeka | 2.1 Rozšírenie počtu oddychových lavičiek v celej obci | N | - | - | - |
| | Starostlivosť o človeka | 2.2 Poskytovanie dotácií na stravu seniorom a ŤZP osobám | N | - | - | - |
| | Starostlivosť o človeka | 2.3 Poskytovanie sociálnych služieb v dennom stacionári | A | C 1.7 | ambulantná | 20 |
| | Integrácia a aktívna účasť na živote obce | 2.4 Podpora sociálnych kontaktov realizáciou kultúrno-spoločenských podujatí pre seniorov a oceňovaním jubilantov | N | - | - | - |
| | Integrácia a aktívna účasť na živote obce | 2.5 Realizácia zájazdov a výletov pre seniorov | N | - | - | - |
| | Integrácia a aktívna účasť na živote obce | 2.6 Realizácia aktivít pre rôzne kategórie seniorov (podľa veku, záujmov a životného štýlu) | N | - | - | - |
| | Integrácia a aktívna účasť na živote obce | 2.7 Posilnenie dobrovoľníckej činnosti a pocitu užitočnosti seniorov (výsadba kvetín, spolupráca pri vedení záujmových krúžkov a pod.) | N | - | - | - |
| | Bezpečnosť | 2.8 Realizácia osvetových informačných kampaní na | N | - | - | - |

Komunitný plán sociálnych služieb obce Sedlice

| | | | | | | |
|---|---|--|---|----|---------|---|
| | | zabránenie zneužívania seniorov | | | | |
| | Integrácia do spoločenského a pracovného života | 2.9 Podpora zriadenia chránených dielní a chránených pracovísk na území obce | N | - | - | - |
| | Integrácia a aktívna účasť na živote obce | 2.10 Zabezpečenie vhodných a dostupných priestorov na klubovú činnosť pre seniorov a ŤZP občanov | N | - | - | - |
| | Starostlivosť o človeka | 2.11 Podpora poskytovania opatrovateľskej služby v domácnosti v prípade potreby | A | C2 | terénna | 0 |
| | Starostlivosť o človeka | 2.12 Na základe záujmu zriadenie a zabezpečovanie služieb, ktoré absentujú (napr. prepravná služba a pod.) | A | C3 | terénna | 0 |
| Osoby ohrozené sociálnym vylúčením | Lepšie vzdelanie a skúsenosti | 3.1 Podpora celoživotného vzdelávania občanov (rekvalifikačné kurzy, školenia) | N | - | - | - |
| | Integrácia a aktívna účasť na živote obce | 3.2 Realizácia aktivačných prác v obci pre uchádzačov o zamestnanie | N | - | - | - |
| | Starostlivosť o človeka | 3.3 Poskytovanie príspevku pri narodení dieťaťa | N | - | - | - |

8. Implementácia komunitného plánu

Dôležitým bodom v záujme efektívneho naplňania zadefinovaných cieľov, priorít a opatrení komunitného plánu je dôraz na vhodné nastavenie jeho implementácie. Okrem časového rozvrhnutia jednotlivých aktivít je potrebné mať na zreteli aj možné zmeny realizačných podmienok v blízkej budúcnosti – či už z legislatívneho hľadiska alebo z hľadiska finančných, materiálnych, personálnych, príp. iných zdrojov. V záujme úspešnej implementácie komunitného plánu je nevyhnutné neustále monitorovanie týchto realizačných podmienok, monitorovanie potrieb prijímateľov sociálnych služieb a taktiež priebežné monitorovanie a vyhodnocovanie samotného dokumentu.

8.1 Harmonogram realizácie opatrení

Zadefinované opatrenia plánuje samospráva obce realizovať podľa nasledovného harmonogramu:

Vysvetlivky:

farebné pole – realizované v danom roku (2024 – 2030)

biele pole – nerealizované v danom roku (2024 – 2030)

Komunitný plán sociálnych služieb obce Sedlice

| | | | | | | | | | | | | | | | |
|---|---|----|----|----|----|----|----|----|----|----|----|----|----|----|----|
| 1.4 Organizácia kultúrno - spoločenských podujatí pre deti, mládež a na podporu rodiny | N | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 1.5 Denný tábor pre detí (letné prázdniny) | N | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 1.6 Podpora činnosti organizácií a inštitúcií, ktorých cieľovou skupinou sú deti a mládež | N | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Cieľová skupina: Seniori a osoby so zdravotným postihnutím | | | | | | | | | | | | | | | |
| 2.1 Rozšírenie počtu oddychových lavičiek v celej obci | N | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 2.2 Poskytovanie dotácií na stravu seniorom a ŤZP osobám | N | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 2.3 Poskytovanie sociálnych služieb v dennom stacionári | A | 20 | 20 | 20 | 20 | 20 | 20 | 20 | 20 | 20 | 20 | 20 | 20 | 20 | 20 |
| 2.4 Podpora sociálnych kontaktov realizáciou kultúrno-spoločenských | | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |

Komunitný plán sociálnych služieb obce Sedlice

| | | | | | | | | | | | | | | | |
|--|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| podujatí pre seniorov a oceňovaním jubilantov | N | | | | | | | | | | | | | | |
| 2.5 Realizácia zájazdov a výletov pre seniorov | N | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 2.6 Realizácia aktivít pre rôzne kategórie seniorov (podľa veku, záujmov a životného štýlu) | N | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 2.7 Posilnenie dobrovoľníckej činnosti a pocitu užitočnosti seniorov (výsadba kvetín, spolupráca pri vedení záujmových krúžkov a pod.) | N | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 2.8 Realizácia osvetových informačných kampaní na zabránenie zneužívania seniorov | N | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 2.9 Podpora zriaďovania chránených dielní a chránených pracovísk na území obce | N | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 2.10 Zabezpečenie vhodných a dostupných priestorov na klubovú | N | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |

Komunitný plán sociálnych služieb obce Sedlice

| | | | | | | | | | | | | | | | |
|--|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| činnosť pre seniorov a ŤZP občanov | | | | | | | | | | | | | | | |
| 2.11 Podpora poskytovania opatrovateľskej služby v domácnosti v prípade potreby | A | 0 | 0 | 0 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 2.12 Na základe záujmu zriaďovanie a zabezpečovanie služieb, ktoré absentujú (napr. prepravná služba a pod.) | A | 0 | 0 | 0 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Cieľová skupina: Osoby ohrozené sociálnym vylúčením | | | | | | | | | | | | | | | |
| 3.1 Podpora celoživotného vzdelávania občanov (rekvalifikačné kurzy, školenia) | N | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 3.2 Realizácia aktivačných prác v obci pre uchádzačov o zamestnanie | N | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 3.3 Poskytovanie príspevku pri narodení dieťaťa | N | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |

8.2 Realizačné podmienky

Personálne, prevádzkové, organizačné a finančné podmienky nevyhnutné pre realizáciu stanovených opatrení budú závisieť od vývoja spoločenskej situácie, potrieb prijímateľov sociálnych služieb, legislatívnych zmien a nastavenia spôsobu financovania sociálnych služieb v spoločnosti. Sociálne služby budú kvantitatívne a kvalitatívne zabezpečované zo súčasných a budúcich zdrojov ich poskytovateľov. Poskytovatelia sociálnych služieb budú na zabezpečenie realizácie stanovených opatrení využívať najmä nasledovné finančné zdroje:

- **Rozpočet poskytovateľov sociálnych služieb**
- **Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny**
 - príspevky na financovanie sociálnych služieb
 - dotácie na rozvoj sociálnych služieb
- **Vyšší územný celok**
 - príspevky na financovanie sociálnych služieb
 - dotačná schéma
- **Iné zdroje**
 - grantové národné a nadnárodné programy, štrukturálne fondy, sponzorské dary a pod.

8.3 Monitoring plnenia a spôsob vyhodnocovania komunitného plánu

Komunitné plánovanie vyžaduje účasť všetkých zainteresovaných strán, preto budú monitorované a iniciované všetky priebežné návrhy, podnety a pripomienky v oblasti napĺňania stanovených cieľov. K efektívnosti implementácie komunitného plánu sociálnych služieb nevyhnutne patrí aj vybudovanie systému kontroly, monitorovania a aktualizácie dokumentu.

Z tohto dôvodu bude samospráva obce v stanovených časových intervaloch pravidelne kontrolovať stav realizácie jednotlivých aktivít v rámci definovaných opatrení. Výstupy spracované vo forme monitorovacej správy budú predkladané v pravidelných intervaloch (1x ročne) na rokovanie obecného zastupiteľstva, ktoré ich posúdi, prípadne navrhne zmeny opatrení. Zmeny v komunitnom pláne budú podliehať schvaľovaniu v obecnom zastupiteľstve.

9. ZÁVER

Sociálna služba je odborná činnosť, obslužná alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na pomoc ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii s cieľom umožniť im zapojiť sa do bežného života v spoločnosti a ochrániť ich pred sociálnym vylúčením. Úlohou a cieľom samosprávy je vytvoriť pre občanov miesto pre dôstojný a plnohodnotný život a postupne zlepšovať životné, pracovné a sociálne potreby obyvateľov obce.

Tento komunitný plán sociálnych služieb predstavuje strednodobý plánovací dokument, zameraný na postupný rozvoj sociálnych služieb v obci. Analyzuje stav a úroveň sociálnych služieb poskytovaných obyvateľom obce, hodnotí potreby občanov odkázaných na sociálne služby a navrhuje ciele a opatrenia pre ďalší rozvoj a skvalitnenie poskytovaných služieb.

Komunitný plán sociálnych služieb je otvorený a živý materiál, ktorý bude reagovať na zmeny a potreby celej komunity v obci, na meniace sa legislatívne, materiálne, finančné a personálne prostredie. Z tohto dôvodu bude priebežne vyhodnocovaný a v prípade potreby aktualizovaný. Navrhované zmeny a úpravy dokumentu vstúpia do platnosti po schválení obecným zastupiteľstvom.